

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Узагальнено поняття конкурентоспроможності підприємства, сформульовані різними авторами. На їх основі запропоновано більш повне визначення конкурентоспроможності підприємства.

Аннотация. Обобщены понятия конкурентоспособности предприятия, сформулированные разными авторами. На их основе предложено более полное определение конкурентоспособности предприятия.

Annotation. The basic concepts of enterprise competitiveness formulated by different authors are summarized. On their basis more comprehensive definition of enterprise competitiveness is proposed.

Ключові слова: конкурентоспроможність підприємства, конкурентоспроможність продукції, якість продукції.

Важливою проблемою сучасного етапу розвитку економіки України є підвищення конкурентоспроможності продукції та підприємств. Її вирішення значною мірою залежить від заходів, які здійснюють підприємства для вдосконалення техніки і технології, що застосовуються для випуску продукції, організації виробництва і праці та підвищення на цій основі якості продукції. Велике значення для підвищення конкурентоспроможності продукції та, отже, конкурентоспроможності підприємства, мають заходи щодо раціонального використання матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів, удосконалення організації технічного обслуговування виробництва – ремонтного, інструментального, матеріально-технічного, транспортного.

Конкурентоспроможність підприємства виявляють тільки серед групи організацій, які належать до однієї галузі або випускають товари-замінники. Таким чином, конкурентоспроможність підприємства – поняття відносне. Одне й те ж підприємство в рамках, наприклад, регіональної галузевої групи може бути визнане конкурентоспроможним, а в рамках галузей світового ринку або його сегменту – ні.

Дослідженню проблем конкурентоспроможності підприємств присвятили праці багатьох вітчизняних і закордонних вчених: В. Василенко, Л. Довгань, Ю. Іванов, А. Катаєв, В. Немцов, П. Орлов, С. Оборська, И. Петрович, Т. Ткаченко, З. Шершньова, А. Градов, М. Портер та ін.

Незважаючи на важливість досліджуваної категорії, аналіз вітчизняної і закордонної спеціальної літератури показує, що єдиний термінологічний підхід до визначення сутності конкурентоспроможності підприємства відсутній. Таке положення істотно утрудняє розробку ефективних методологічних підходів до оцінки, аналізу і регулювання конкурентної стратегії підприємства.

В. Василенко, Т. Ткаченко дають таке визначення конкурентоспроможності: "здатність організації домагатися своїх цілей в умовах ринку, на якому в аналогічних цілях діють інші організації" [1].

Одним з визначень, які широко застосовуються, є таке: "Конкурентоспроможність виробника (фірми) є відносною характеристикою, що відображає відмінності процесу розвитку даного виробника від виробника-конкурента як за ступенем задоволення своїми товарами або послугами конкретної суспільної потреби, так і за ефективністю виробничої діяльності".

Градов А. П. та інші автори визначають конкурентоспроможність фірми як "її порівняльну перевагу стосовно інших фірм даної галузі усередині країни і за її межами" [2].

В. Немцов і Л. Довгань визначають конкурентоспроможність підприємства як "комплексну порівняльну характеристику підприємства, яка відображає ступінь переваги сукупності оцінних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу відносно сукупності показників конкурентів" [3].

Під конкурентоспроможністю розуміється також "можливість фірми запропонувати товар, що відповідає визначеним вимогам покупця, тобто визначеної якості, у потрібній кількості, у необхідний термін і на більш вигідних умовах постачання, ніж конкуренти". Це визначення носить трохи однобічний характер, оскільки базується, насамперед, на концепції конкурентоспроможності товару, і меншою мірою відображає ефективність виробничо-господарської діяльності виробника, а також не враховує соціальних переваг успішного підприємства.

Таким чином, кожен автор, розкриваючи окремі важливі сторони поняття "конкурентоспроможність підприємства", все ж не дає йому комплексного визначення. З урахуванням узагальнення наведених визначень конкурентоспроможності підприємств пропонується таке формулювання цього поняття: "Здатність підприємства домагатися своїх цілей, досягти найвищих економічних і соціальних переваг порівняно з іншими підприємствами, витримувати конкуренцію з ними на визначеному ринку і отримувати прибуток".

Наведене вище визначення конкурентоспроможності підприємства, на думку автора, найбільшою мірою розкриває зміст цього поняття.

Наук. керівн. Великий Ю. М.

Література: 1. Василенко В. А. Стратегічне управління : навч. посібн. / В. А. Василенко, Т. І. Ткаченко. – К. : ЦДА, 2003. – 396 с.
2. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики : монография / Ю. Б. Иванов. – Х. : РИО ХГЭУ, 1997. – 246 с. 3. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент : навч. посібн. / В. Д. Немцов, Л. С. Довгань. – К. : ТОВ УВПК "Екс Об", 2001. – 560 с.